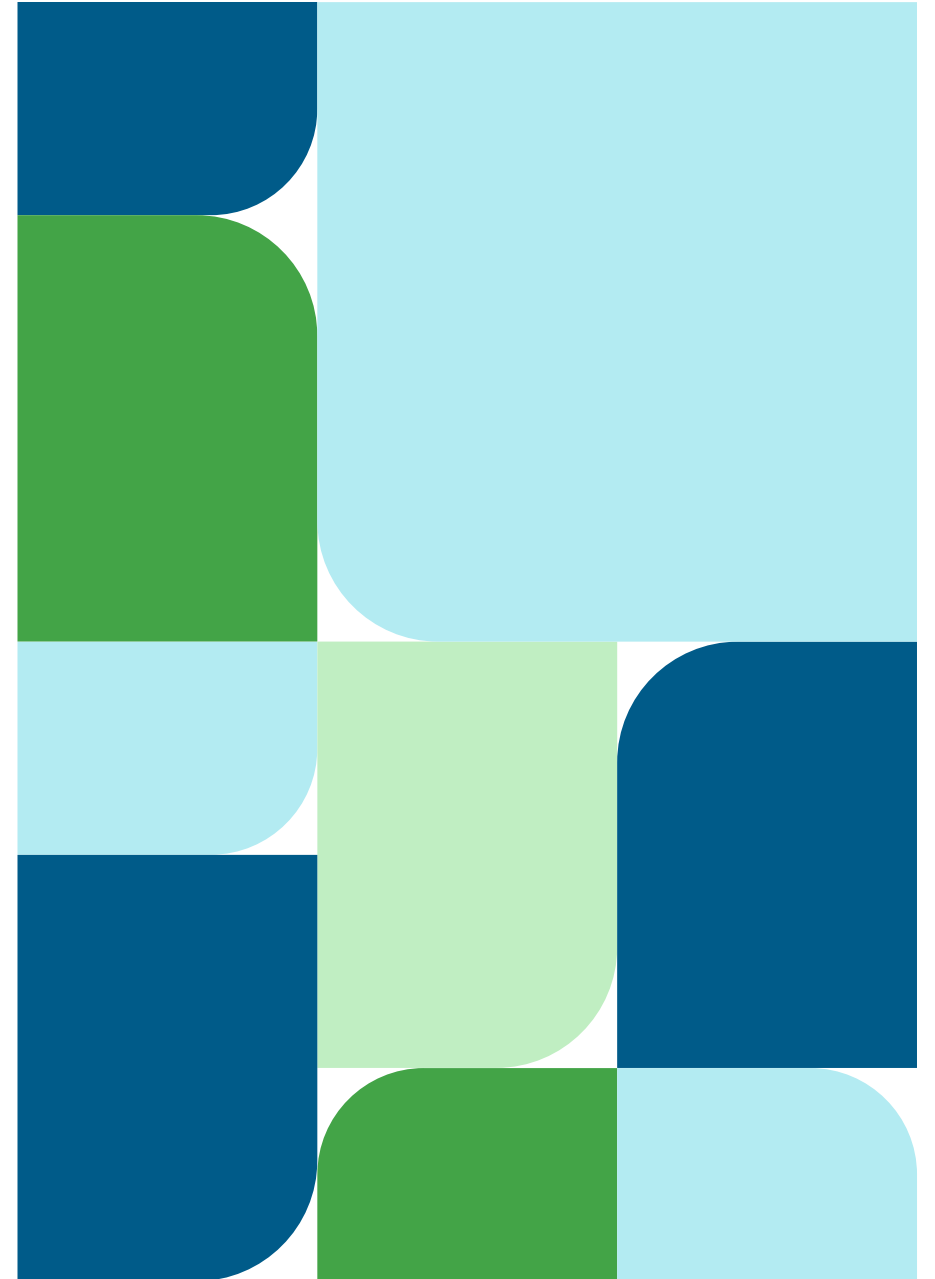

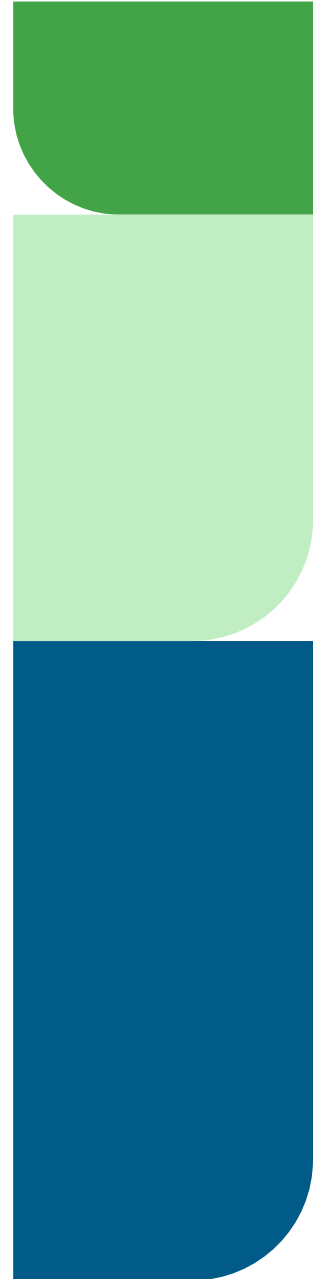
Upptäck sexuell riskutsatthet i tid

Charlotta von Mentzer
Regionhälsan SMC Pilen VGR
Göteborgs Universitet

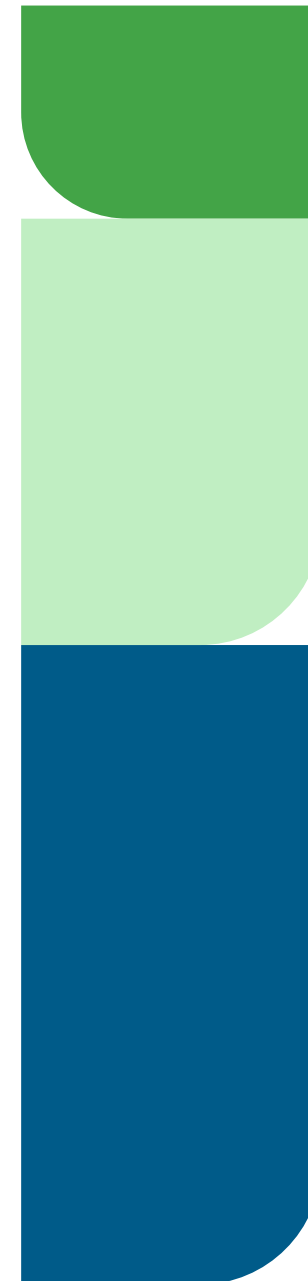
Presentation

- Barnmorska med grundutbildning inom psykoterapi, Certifierad TF-KBT terapeut
- Arbetat på SMC Pilen sedan 2016
- Doktorand vid Institutionen för vårdvetenskap och hälsa Sahlgrenska Akademin Göteborgs Universitet
  - Forskningsprojekt: Vård i samband med sexuell riskutsatthet och sexuellt våld
- Projektledare Innovationsprojekt finansierat av Innovationsfonden i VGR:
  - Utveckling och samskapande av vård för sexuellt riskutsatta personer med erfarenhet av sexuellt våld

Sexuell riskutsatthet – ökad risk för:

- **Sexuell ohälsa** – STI, oönskad graviditet
- **Sexuellt våld:**
  - övergrepp/våldtäkt
  - grooming
  - exploatering
  - sex mot ersättning/prostitution,
människohandel för sexuella ändamål

Sexuellt riskutsatta individer och grupper

Risikfaktorer

Våld, Övergrepp, Mobbning, Omsorgssvikt

Omhändertagande inom socialomsorg

Hemlöshet

Migration

Funktionsnedsättning, Psykiatrisk samsjuklighet

Substansberoende, Socioekonomisk utsatthet

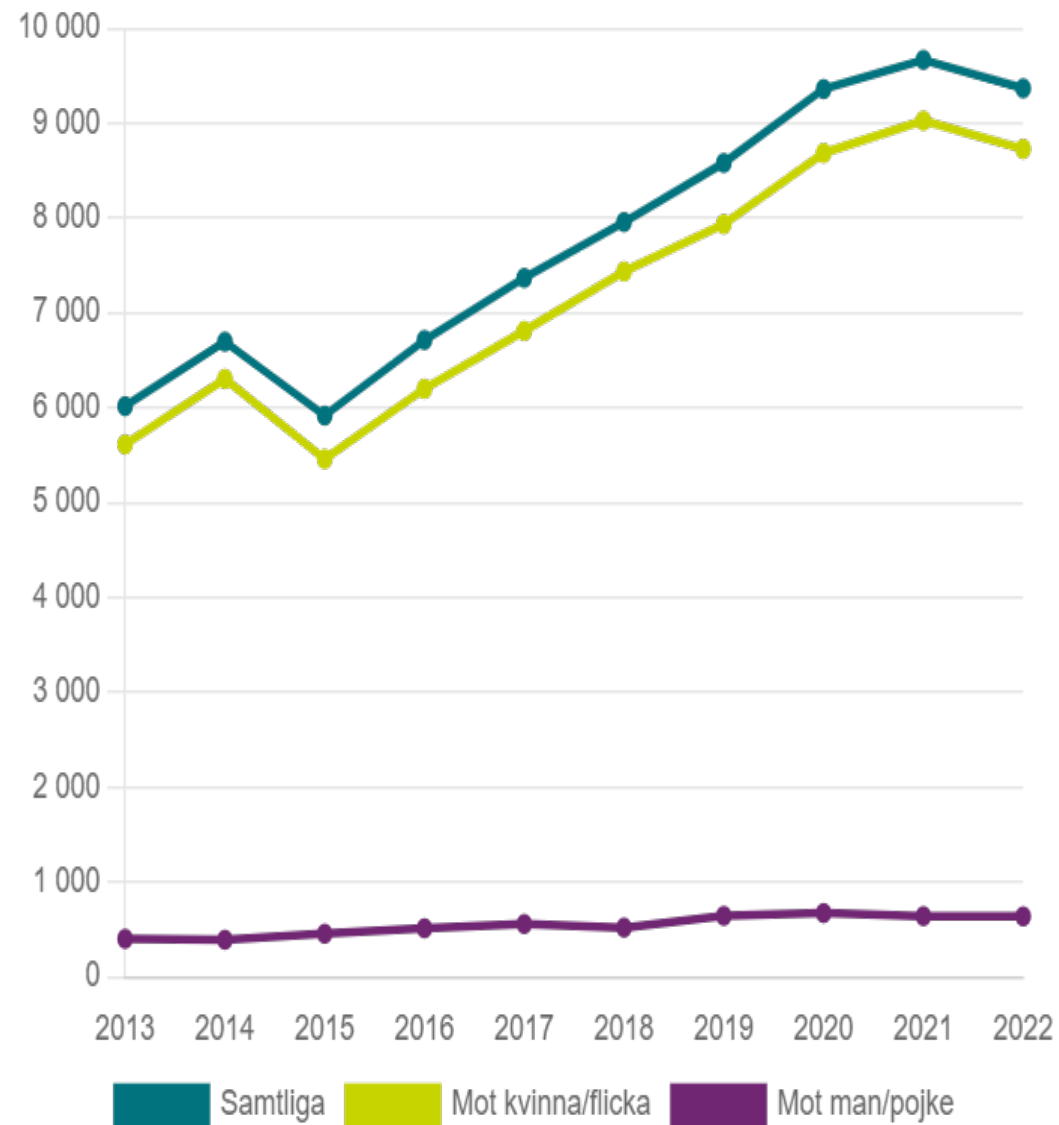
Kopplingar till kriminella miljöer, nätverk

Heder

Barn, unga flickor och kvinnor, HBTQI personer

Anmälda våldtäkter/BRÅ

Sexuellt våld ökar

Våldtäkt mot barn

46% våldtäkter mot barn (0–17 år).
60 % ökning jämfört med 2013.
BRÅ 2022

Digitala övergrepp ökar

Okända vuxna ökat från 6,3 % 2016 till
12,2 % 2022.
Jämnåriga ökat från 15,4 % 2016 till
21,3 % 2022.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Sexuellt övergrepp

Ökar risk för:

- PTSD, självmord, samsjuklighet, upprepad sexuell utsatthet

- **Sexuellt reaktivt beteende**

Utveckling av destruktivt sexuell beteende - efter erfarenhet av trauma:

sex mot ersättning

sexuellt självskadebeteende

samma funktion för ångestlindring och känsloreglering som andra former av självskada, tex att skära eller bränna sig

Reaktivt beteende - Gränsöverskridande sexualiserat beteende:

- Verbalt
- Digitalt
- Fysiskt
- Överdrivet porrtittande
- Köpa sex
- Begå övergrepp

Kopplingar till kriminalitet

Ökad risk:

Både att bli utsatt för sexuellt våld och för att utsätta andra

Att bo i ett visst område, gå på viss skola, känna personer/ha syskon med kopplingar till gängkriminella

Starka kopplingar droger – sex mot ersättning – sexuella övergrepp

Tjejeers roll i gäng till stor del "osynlig"

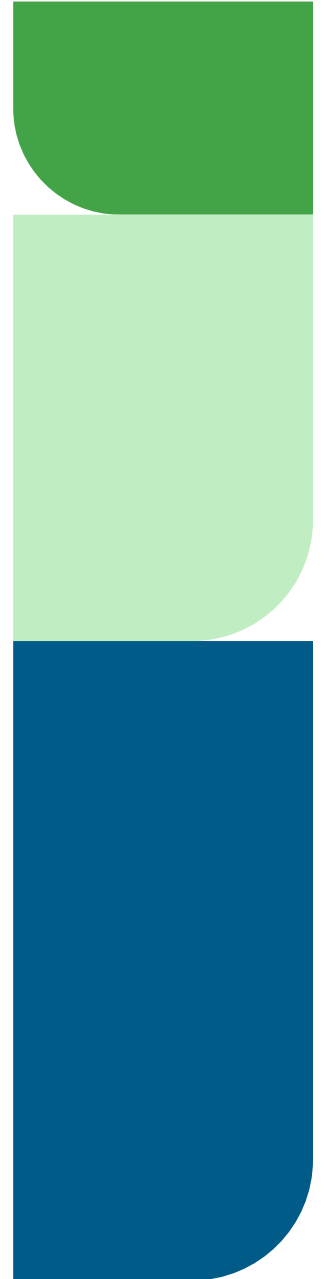
- Sexualiserad roll i gäng –
"Sexing in", "Line up girls"
- Relationer till killar/män i gäng
som skydd, status
- "Clean skins"
- Ökat hinder för söka stöd och
vård pga rädsla/hot
- [Kvinnor utnyttjas för att reglera
skulder hos gängkriminella - DN.se](#)
- [Ingen talar om det sexuella våldet
mot kvinnor i den ...GP](#)
- [Forskaren: Tjejer utbildar sig för att
hjälpa gänget Gefle Dagblad](#)
- [Utsatta flickor lätta byten för gängen
Gefle Dagblad](#)

Erfarenheter och behov av vård hos sexuell riskutsatta personer med erfarenhet av sexuell våld. En kvalitativ studie.

Syfte: Att beskriva erfarenheter och behov av vård hos sexuell riskutsatta personer med erfarenhet av sexuell våld.

Metod: Intervjuer med 21 sexuell riskutsatta personer från 16 år (16 -59). Fenomenologisk livsvärldsansats.

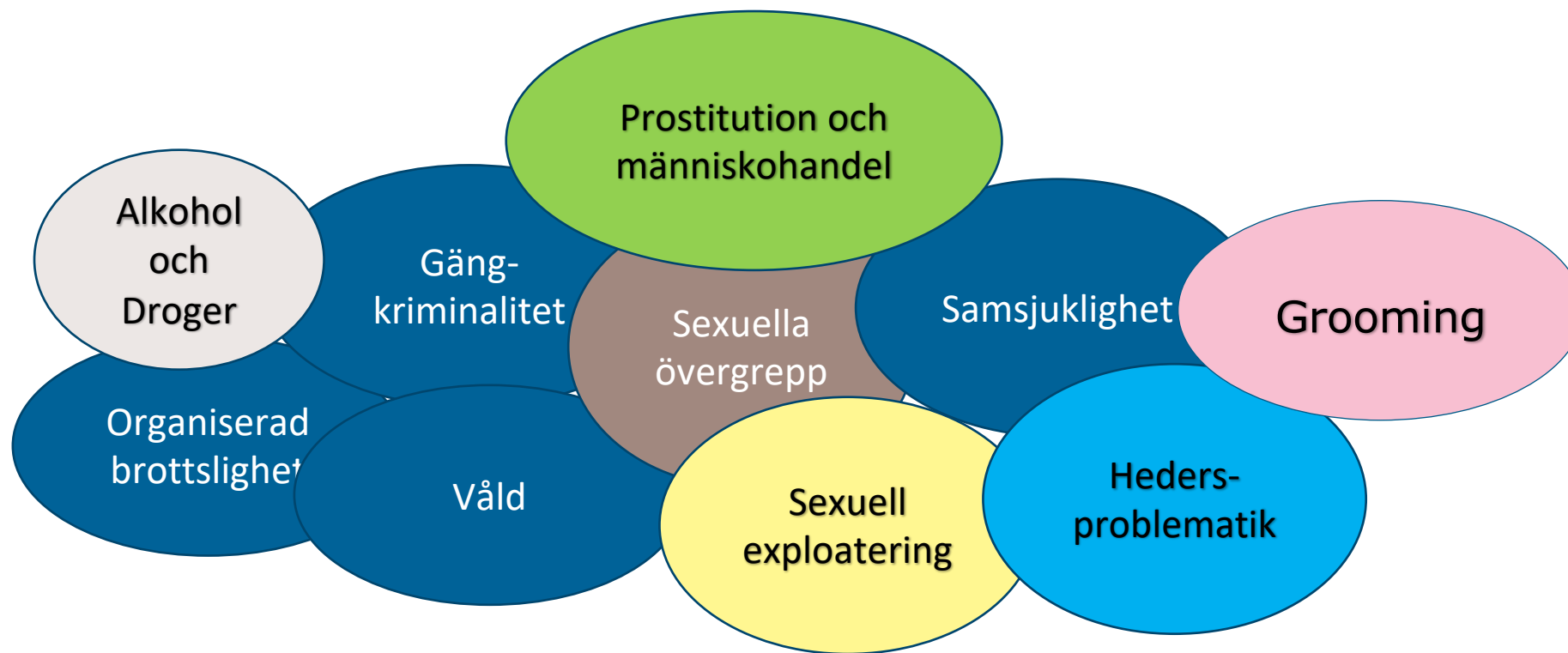
Rekrytering: Bland annat Novahuset, Evonhuset, Talita, Child10, Unizon, Frälsningsarmén, Mika mottagningar, Mika Hälsa, SMC Pilen

Vikten av att förstå och se riskfaktorer för att kunna göra en tidig identifiering

Komplex problematik

Information först - Frågor sen

- **Kunskap hos professionella om riskutsattas "verklighet"**
  - Signalerar trygghet och att det är talbart.
  - Att personen kan "få" något innan den förväntas "ge" något.
- **Ge först tydliga konkreta exempel - sen följdfrågor**
*"Så här kan det gå till... Känner du igen dig i det?",
"Många unga berättar om...Har du varit med om något liknande?"*
- **Berätta för unga om sexuell riskutsatthet, hur allt hänger ihop och om normalisering, "hjärntvätt"**
  - Samband med psykisk ohälsa, droger, mobbing, gängkriminalitet, våld
  - "Hårt sex", "strypsex", ha sex i utbyte mot ersättning, sex som straff
  - Samtycke och vad som är övergrepp

A photograph of a forest floor covered in a thick layer of fallen autumn leaves. The leaves are in various shades of orange, yellow, and brown. In the background, there are several trees with thin trunks and some branches with remaining yellow and orange leaves. The lighting is soft, suggesting a misty or overcast day. The text "Tack för att ni lyssnat!" is overlaid in the center of the image in a white, sans-serif font.

Tack för att ni lyssnat!

GÖTEBORGS UNIVERSITET

lotta.von_mentzer@vgregion.se

charlotta.von.mentzer@gu.se